SVENSK

MUSIKTIDNING.

SJUNDE ÅRGÅNGEN.

1887.

SVENSKT MUSIKHISTORISKT ARKIV
1972/3
STOCKHOLM

STOCKHOLM
FRANS J. HUSS
1887.

INNEHÅLL.

Biografi:

Sid.

Arnoldson, Sigrid 99
Aulin, Tor 49
Berg, Isak Albert 9
Brooman, Hanna, af Fr. Hedberg 25
Gade, Niels Wilhelm 33
Heller, Stephen 81
Janzon, Per, af A. L. 89
Lind, Jenny 139
Milanollo, Clotilde och Adelaide 41
Mozart, Wolfgang Amadeus 123
Reisenauer, Alfred 17
Wennerberg, Gunnar 115
Willman, Hedvig 101
Ödmann, Arvid 1

Dödsfall: 24, 32, 40, 64, 72, 80, 88, 98, 105, 114, 122, 138, 146, 154, 159.
Dödsfall 1886 46

Historia, Estetik, Teknik:

Berlinerkritik öfver 1:a uppför. af »Don Juan» 128
De gamla och de unga 60
De kgl. teatrarne af H. 3
De kgl. teatrarnes öde 57
»Don Juans» hundraårsdag 110
»Don Juan» på Stockholms operascen 128
En tonskald. Anteckn. om B. Crusell af Frith. Cronhamn 10
Grieg, Edvard, som romanskomponist, af Gösta Geijer 107
Hector Berlioz och hans Faust-musik, af H. Persius 65, 91
Lind, Jenny, som konstnärinna, af I. D. ... 147
Liszt, bedömd af en wagnerist 58
Menuettens öfvergång till Scherzo (med notillustr.) af A. L. 35
Mozarts »Don Juans» tillkomst och 1:a uppförande 126
Mozart i Berlin 127
Mozarts »Don Juan» på åtskilliga teatrar 131
Mozarts pianomusik 128
Musiken, af E. Montégen 112
Musikens barndom 12
Mästersångarne i Nürnberg 53
Något om vår kör- och qvartettsång 52
Några ord om musiken i allmänhet af Gösta Geijer 66
Om Indianernas musik (med notillustr.) 100, 108, 117.
Om Rytmen (af Fredr. Peterson) 149
Om tonbildningsstudiet med sluten mun af F. Arlberg 157

Sid.

Parcifal och hofoperan i München 26
Samtal med Rossini (1885) af Ferd. Hiller 20, 28.
Sjungande och känsliga lågor af Prof. Kiessling 156
Teaterfrågan och riksdagen 83
Teaterfrågans afgörande inom riksdagen ... 90
Tvenne musikreformatorer 18, 42, 50
Ur ett samtal med K. M. v. Weber af Lobe 2
Ur O. Lindblads sjelfbiografi 44, 109
Ur Rossinis lefnad 111
Verdis »Othello» 27
Ännu ett ord om de kgl. teatrarne 74

Musikpressen, Kritik och Teater:

Alphyddan af Lorenzo 151
Från scenen och konsertsalen i hvarje nummer.
Konung för en dag, 100:e gången 15
Musikliteratur 94
Musikpressen 6, 22, 39, 46, 61, 70, 86, 95, 102, 133, 151, 158.
Tvenne repriser af Lorenzo 119

Följetong, Dikter, Småplock:

Chinesisk musik 109
Cornevilles klockor 23
Daponte och Casatti 118
En julklappsönskan af Elise Polko 4, 13
En uppgående stjerna af E. Simson 67
Ett minne af Offenbach 59
Ett nyfunnet verk af Beethoven 98
Jenny Lind i Köpenhamn af Aug. Säfström 142
Klockspel 132
Kuriosum 2
Meyerbeer och hans librettister 94
Napoleon och Rossini 44
Om virtuositet 111
Operan i Leipzig af Smilo 94
På Bellmansdagen 1887, dikt af Sigge Sparre 179
Rossini och ostronhandlaren 150, 155
Theresa Milanollos violin af Ernst Pasqué 45
Tidiga anlag 21
Till en sjuttiårig scenisk konstnär, dikt af Sigge Sparre 151
Till Jenny Lind (1839) dikt af H. Sätherberg 143
Ur »Les grotesques de la musique» af H. Berlioz 29
Ur mina dikter »A' M:me Trebelli» af Sigge Sparre 21
Viottis bleckfiol 37

Sid.

Anekdoter 2, 20, 30, 36, 61, 101, 109, 110, 144, 154.
Anmälan 5, 155
Annonser, sista sidan i hvarje nummer.
Breflåda 16, 64, 98, 105, 159
Från in- och utlandet, i hvarje nummer.
Musikaliska bokstafsgåtor 7, 40, 88
Lösningar af musikal. bokstafsgåtor 16, 48, 98
Obs. 23, 86
Rättelser 24, 64, 80
Strödda tankar 27, 32, 38, 101, 110, 120, 159
Till våra prenumeranter 15, 84, 95, 151

Korrespondens:

Från England (Newcastle o. T.) af H. W. 75
» Kalmar af G. E. 120
» Lund af G. de S. 47, 77, 85, 136
» Norrköping af W. B. 6, 68
Från Upsala af Aucun 5, 29, 37, 54, 61, 76, 84, 136.

Porträtter:

Anderson, Vendela, som Zephyrine i »Diamantkorset» 73
Arnoldson, Sigrid 99
Aulin, Tor 49
Berg, I. A. 9
Brooman, H. 25
Gade, N. W. 33
Heller, St. 81
Janzon, P. 89
Lind, Jenny 139
» » som Norma 147
Milanollo, C. och A. 41
Mozart, W. A. 123
Reisenauer, A. 17
Wennerberg, G. 115
Ödmann, Arv. 1

Musikpremie:

Musikalbum I, II, III. Innehåll:

Pianostycken: *Sjögren:* Fantasistycke, *Heller:* Prelude, *Kirchner:* Albumblad, *F. H.:* Impromptu-Etude.

Sångstycken: *Myrberg, A. M.:* På vattnett, *A. L.:* Den öfvergifna, *Geijer, Gösta:* Dulgt Kjærlighed!

N:o 1. Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Klara V. Kyrkog. 19. Stockholm den 1 Januari 1887. Pris: Helt år 5 kr., halft 3 kr. Lösn:r 25 öre. Annonspris 10 öre petitrad. Årg. 7.

Arvid Ödmann.

Denna tidning började sin första årgång med bilden af en sångare, hvilken bildade fjerde länken i en oafbruten kedja af lysande tenorer, hvarmed vår Opera varit prydd sedan mer än ett halft sekel tillbaka. Vi ha nu att tillfoga en femte länk och kedjan heter nu i sin helhet: Sällström — Günther — Strandberg — Arnoldson—Ödmann. Genom sina sista triumfer: Paul, Fernando, Huon, kan nämligen Arvid Ödmann göra fullt anspråk på hvad som redan länge för honom stått i säker utsigt, nämligen att upptagas i den glänsande raden. Han eger väl icke Strandbergs romantiskt bedårande röstklang, och hans stämmas »schmelz» är kanske af mera yttre art än dennes; han når väl ej heller ännu Arnoldson i musikalisk intelligens och artistisk frihet. Men han är å andra sidan en mera framstående skådespelare och utbildad sångare än den förre, och hans röst har mera äkta tenortimbre än den senares.

I »Budkaflen» för 1884 meddelar signaturen A. H. om Ödmanns tidigaste öden följande förut okända detaljer: Arvid Ödmann är född den 18 Oktober 1850 i Karlstad, der fadern är köpman. I allmänna läroverket derstädes hade den unge Arvid hunnit upp i sjunde klassen och beredde sig just att taga studentexamen, då ett anbud från den om svenska qvartettsången högt förtjente magister Jahnke gaf en helt annan riktning åt Ödmanns lif. Anbudet gälde att medfölja en af Jahnke bildad sångartrupp på en tournée i Amerika. Arvid Ödmann, som redan i skolan väckt uppseende med sin präktiga röst, tog då farväl af boken och inställde sig i Stockholm, der den unga vikingaskaran samlats för att öfva sig i sångens ädla idrott. I den unga truppen befann sig utom Ödmann ännu en, som sedermera skurit vackra lagrar som lyrisk konstnär på samma scen, den han tyvärr icke längre tillhör — nämligen Algot Lange. Under vistelsen i Stockholm fördes Ödmann af den ofta lyckliga slumpen tillsammans med dåvarande sekreteraren vid k. teatrarne O. Wijkander. Denne, som genast insåg, att en sådan röst icke borde släppas, öfvertalade Ödmann att ingå vid k. teatern. Efter att ha profsjungit för direktionen antogs Ödmann ögonblickligen till elev. Detta var på hösten 1871. Efter ungefär ett och ett halft års trägna studier för Fritz Arlberg, hvars gedigna sångkonst och lyckliga lärareförmåga mer än en af våra yngre konstnärer ha till väsendtlig grad att tacka för sina framgångar, debuterade Ödmann den 14 februari 1873 å Stora teatern som Tamino i »Trollflöjten». Enhälligt lofordade kritiken den sköna, friska stämman — »en äkta nordisk tenor, hög, ren och klar», uttryckte sig en af de förtjusta recensenterna. Ödmann fortfor emellertid med studierna, nu under ledning af professor Günther. 1875 begaf han sig till Paris, hvarest han under ett år ytterligare fullkomnade sin utbildning hos sångläraren J. J. Masset. Det kan måhända vara skäl att här erkänna den icke obetydliga andel Ivar Hallström haft i Arvid Ödmanns konstnärliga uppfostran.

Arvid Ödmann,
såsom Zephoris i »Konung för en dag».

Så långt den anförde minnestecknaren. Rörande Ödmanns följande bana behöfver blott tilläggas, att han sedan 1876 ständigt varit fäst vid vår k. scen, hvarifrån han aldrig skilt sig, utom för att under ferierna göra en och annan tripp till landsorten, grannländerna eller kontinenten, än gästande i Rumäniens hufvudstad, än gasterande i Danmarks, från båda medförande äreminnen, stundom i form af en stjerna, stundom i form af en öfveransträngning.

Ödmanns partier till dato äro ganska många och de flesta af mera maktpåliggande natur. De äro följande:

1873: Tamino i »*Trollflöjten*», Oberon i »*Oberon*», Ernesto i »*Don Pasquale*»; 1874: de Sirval i »*Linda*», riddar Tuve i »*Den bergtagna*», Nemorino i »*Kärleksdrycken*», Don Octavio i »*Don Juan*»; 1875: Leander i »*Läkaren mot sin vilja*»; 1876: Charlot i »*Advokaten Pathelin*»; 1877: Sansquartier i »*De bägge grenadierna*», Bénoît i »*Kungen har*

Med nästa nummer följer till våra helårsprenumeranter bilagan N:o 1. ***Musikalbum,*** *inneh. för Piano: »Fantasistycke» af Emil Sjögren, »Albumblad» af Th. Kirchner; sång: »På vattnet» af A. M. Myrberg.*

sagt det», Tavannes i »*Hugenotterna*», Wilhelm Meister i »*Mignon*»; 1878: Fernando i »*Leonora*», Don José i »*Carmen*», Alfredo i »*Den vilseförda*», Achilles i »*Iphigenia i Aulis*», Erik i »*Vermländingarne*»; 1879: Philemon i »*Philemon och Baucis*», Edgar i »*Lucie*»; 1880: Radames i »*Aïda*», Noureddin i »*Lalla Rookh*», Jean i »*Jean från Nivelle*», Josef i »*Josef i Egypten*»; 1881: Furst Mikael i »*Karpaternas ros*», Faust i »*Faust*», bergakungen i »*Den bergtagna*»; 1882: Zephoris i »*Konung för en dag*», hertigen i »*Rigoletto*», Erik i »*Silfverbröllopet*», Alonzo i »*Cora och Alonzo*», Stenio i »*Hin ondes lärospån*», Florestan i »*Fidelio*»; 1883: Faust i »*Mefistofeles*», Chapeloux i »*Postiljonen från Lonjumeau*»; 1884: Almaviva i »*Barberaren från Sevilla*», Romeo i »*Romeo och Julia*»; 1885: Sandu i »*Neaga*», Horace i »*Svarta dominon*», Lohengrin i »*Lohengrin*»; 1886: Paul i »*Paul och Virginie*», Huon i »*Oberon*».

Träffande säger i sina »Svenska operasångare» Frans Hedberg — som annars kanske väl mycket öfverskattar Ödmann — att denne från början »varit icke så litet bunden af en viss naturlig tröghet, under hvilken likväl fans en ganska stor fond af envis energi». Det är nämda tröghet som vållat, att Ödmanns utveckling gått långsamt, men det är också nämda energi som gjort, att den gått så mycket säkrare och att den redan kommit till ett mål, hvilket man från början svårligen kunde ana hos den då till utseendet temligen kalle och intresselöse sångaren, hvilken väl uppenbarade en ovanligt härlig röst, men ingenting vidare. Ännu om hans uppträdande i Grétrys »Bägge grenadiererna» yttrade undertecknad, att han »står fortfarande fastskrufvad i den otympliga och känslolösa stelhet, från hvilken han först i 'Kungen har sagt det' på ett öfverraskande sätt lyckats befria sig». Det var sålunda i sistnämda opera (icke, såsom Hedberg förmenar, i »Leonora») som Ödmann allra först bröt isen och skapade en verklig *rol*. Orsaken dertill var efter min tanke tvåfaldig. Dels var Bénoît den första verkligt *komiska* karakter som Ödmann fick, och i komiken har han i allmänhet visat den bästa uppfattningen och den största rörligheten; dels hade nyss förut hans ettåriga vistelse i Paris betydligt bidragit till att vidga hans vyer och rycka upp honom ur hans dilettantiska indolens. Äfven för röstens utbildning och egalisering vann han åtskilligt genom sina studier under Masset; dock tillegnade han sig också denna lärares ensidighet att sjunga för mycket »blankt», och effekterna af en med urskilning behandlad voix sombre äro honom för det mesta obekanta. Hans olater att stundom forceradt hugga tonerna, stundom öfverdrifvet uthålla fermaterna, äro deremot manér hvilka han senare tillegnat sig och hvilka lätt böra kunna bortarbetas.

Redan samma år (1877) fick han ännu en frisk, burschikos operacomiquerol, som i dag kan räknas till hans bästa, men då ännu icke väckte förtjent uppmärksamhet på grund af den svåra rivaliteten med Arnoldson, nämligen Wilhelm Meister. Den tyske studentens raska lefnadsmod lyckades honom ej mindre förträffligt att teckna, än den franske parvenyens något klumpiga njutning af att plötsligt, blott emedan »kungen sagt det», blifva upphöjd till förnäm man — ett motstycke till den rol, som sedan blef en af hans populäraste, nämligen Zephoris i »Konung för en dag», och äfven i någon mån ett motstycke till postiljonen från Lonjumeau, sedermera hans kanske lyckligaste koloraturparti jemte Huon, hvaremot han som Almaviva ej ernådde fullt samma glatta röstvolubilitet som Arnoldson eller Vestberg.

Om Bénoît var hans första egentliga steg på comiquens fält, så var — det är sant — Fernando i »Leonora», hvilken han sjöng mot Trebelli år 1878, hans första verkliga triumf på det tragiska gebitet, och tillika en maning om, att den italienska genren skulle blifva hans förnämsta på detta gebit, ty så aktningsvärda hans prestationer varit såsom Don José, Jean de Nivelle, Sandu, Romeo eller Paul — att ej tala om Florestan eller Lohengrin —, icke äro de likväl så skapade för hans naturel som Fernando, Alfredo eller Edgar, och hans Faust är onekligen bättre i Boïtos än i Gounods opera. Hvarpå detta beror kan vara svårt att afgöra, möjligen derpå, att Ödmann ej eger tillräcklig gemytsinnerlighet för den tyska tragiken eller tillräcklig passionsglöd för den franska, hvaremot den italienska brion i allmänhet mera leker på ytan och är lättare att träffa för en hurtig, sinligt kraftig och käck, men i grunden lugn natur sådan som Arvid Ödmanns. Det vissa är emellertid, att om än icke alla hans partier kunna kallas utmärkta, så är dock intet enda misslyckadt och onjutbart, en följd af den redbara omsorg, hvarmed han instuderar dem.

Om man således ej alltid kan hos honom upptäcka »gnistan», så skänker man dock sin villiga högaktning åt karakteren. Arvid Ödmann har nog vetat taga bra betaldt, men han har aldrig gjort reklam och han har aldrig intrigerat. Han har gått stillsamt, med allvar och nordisk trygghet sin väg framåt, och han har tänkt: »chi va piano, va sano». Derutinnan kan han vara en föresyn för många brushufvuden, som tro att det fins en beqväm kungsväg till konsten och att dess frukter växa mogna på allmänningen, färdiga att plockas af den förstkommande. Och de framsteg i både plastik och musikalisk verv och frasering, hvilka senast röjdes hos hans förträfflige Huon, tala högt derom, att han allt fortfarande förkofrar sig. *A. L.*

Hazard. Till en pianist, som alltid hyrde de dyraste salonger och vanligen spelade för tomma väggar, sade en gång en spefogel: »Akta er för hazard; ni står i begrepp att spela bort allt hvad ni har på — piano.

Ur ett samtal med Karl Maria von Weber.

Af *J. C. Lobe.*

Jag tillstod för honom, att jag ämnade komponera en opera och att jag skulle skatta mig lycklig, om han, den store mästaren, tillade jag, ville gifva mig några råd.

»Gerna, så vidt jag förmår», svarade han vänligt.

»I 'Friskytten'», sade jag, »beundrar jag framför allt enhetligheten i stilen, i tonen eller huru jag nu bör uttrycka mig. Det förekommer mig som om hvarje melodi, hvarje klang i denna opera hörde ensamt till 'Friskytten' och som om den omöjligt kunde förekomma i en annan opera. I dessa toner komma till uttryck icke blott bestämda känslor, utan äfven den eller den bestämda personens känslor, ja, jag hör till och med på hvilken tid och ort som operan spelar.»

»Lyckönskar 'Friskytten' om så är förhållandet», svarade Weber, »men detta intryck har ni väl icke för första gången erfarit genom min opera. Ni kan säkerligen icke tänka eder ett stycke ur 'Don Juan' öfverflyttadt till 'Trollflöjten' eller tvärtom. Det mest beundransvärda i detta afseende har likvisst enligt min åsigt Méhul åstadkommit i sin 'Joseph i Egypten', ty i denna opera framträda sannerligen patriarkaliskt lif och orientalisk färg. Om det lyckats mig, att i 'Friskytten' fasthålla en genomgående grundton, så har jag härför att tacka ett uppmärksamt studium af de stora mönster som vi ega.»

»Ni förvånar mig», sade jag. »I likhet med de fleste har jag trott, att eder mäktiga genius ingifvit eder att skrifva just så, som skett, för att oemotståndligt försätta åhöraren till en bestämd tidsålder, in i det romantiska jägarlifvet och dämoniska makters hemlighetsfulla värf. Och ni har, trots eder originalitet, tagit hänsyn till förebilder?»

»Jag vill visst icke förneka min genius», svarade Weber, »men aldrig har jag litat endast på honom. Må ni ej heller göra det, men förstå mig rätt, när jag talar om förebilder. Om vi hos våra föregångares skapelser erkänna någon skarpt utpreglad egenskap, hvilken nödvändigt måste förefinnas, om arbetet skall vara ett konstverk, så böra vi studera denna egenskap, efterbilda den och försöka inympa den i lika mån på vårt eget verk.»

»Skulle man således kunna lära sig att åt ett så stort verk, som en opera är, gifva en grundton?» frågade jag.

»Helt visst», svarade Weber med bestämdhet, »så vida nödig talang förefinnes. Men vänta nu ej af mig en uttömmande förklaring häröfver; jag vill blott meddela eder hvad jag sjelf tänkt med afseende härpå. I stället för grundton vilja vi säga karakter eller ännu bättre karakteristisk grundton, såsom äfven målaren uttrycker sig och hvarmed jag menar det helas instrumentala färgton. Ett och samma landskap har en helt olika karakter under våren, sommaren, hösten eller vintern;

det har en annan på morgonen, vid middagstiden, om aftonen, under natten. Målaren vet detta och förstår att genom olika färgblandning gifva sin landskapsbild denna karakteristiska grundton, så att framställningens sanning gifver sig tillkänna för åskådaren.»

»Således bör tonsättaren hos sitt verk frambringa hufvudkarakteren medelst klangfärgen, liksom målaren gör det genom färger», inföll jag.

»Alldeles så», försäkrade Weber. »Ni vet ju, att man kan instrumentera och ackompagnera en och samma melodi på oändligt många olika vis och derigenom gifva den ofantligt olika uttryck och karakter. Ni vet, att det är möjligt att medelst instrumenteringen framställa samma melodi vek eller hård, mild eller stormig, glad eller dyster, och ni hyser således intet tvifvel rörande det hufvudmedel, hvarigenom en viss karakter förlänas åt ett särskildt tonstycke eller åt en hel stor opera.»

»Om således grundtonen i en opera skall vara t. ex. rå kraft», anmärkte jag, »måste då hvarje stycke, hvarje melodi genom instrumenteringen framhäfva denna råa kraft?»

»På det viset», återtog Weber, »genom ett så envist fasthållande af denna grundsats, skulle en sådan operas hufvudkarakter säkerligen blifva monotoni. Något sant ligger dock i eder anmärkning. Förbise icke, att en karakter icke består af en enda egenskap, utan af en förening af flera, hvilka till och med kunna vara ganska olika och af hvilka än den ena, än den andra fram- eller tillbakaträder. De egenskaper som mest eller oftast förherska, gifva begreppet karakter. Skall derföre, för att nu fullfölja ert exempel, grundtonen i en opera vara rå kraft, så skulle denna åstadkommas derigenom att flertalet musikaliska tankar deri bure detta drag. I en sådan opera förekomme i alla fall enstaka ställen, hvilka hade en motsatt karakter. Den vilde hjelten skulle t. ex. älska och, trots sin obändiga natur, gent emot det älskade föremålet förefalla mild. En sådan man är dock äfven i vekare stunder en annan än den som i allmänhet eger ett mildare sinnelag, och skall sjunga t. ex. 'jag älskar dig' på ett annat sätt än en smäktande och vek yngling. Låt alltså något, än mer, än mindre, af den för er hjelte karakteristiska klangfärgen inflyta i hvarje situation der han uppträder, så blir ni operans hufvudkarakter trogen.»

»I 'Friskytten'», fortfor Weber, »finnas tvenne hufvudelement, hvilka bemärkas vid första ögonkastet: jägarlifvet och de dämoniska makterna, personifierade genom Samiel. Min uppgift var således att för båda dessa element söka passande ton- och klangfärger; dessa bemödade jag mig om att fasthålla och anbringa icke blott der, hvarest textförfattaren antydt det ena eller andra elementet, utan äfven öfver allt, der de kunde göra verkan. Klangfärgerna, instrumenteringen för skogs- och jägarlifvet voro lätt funna: hornen lemnade dem. Svårigheten låg blott uti att för hornen finna nya melodier, hvilka voro på samma gång enkla och folktonartade. Om jag lyckats uti denna del af min uppgift, så har jag derför att tacka ett ifrigt forskande bland folkmelodierna och jag har icke tvekat att delvis använda dessa not för not. Det har troligtvis icke undfallit er, att andra delen af sista jägarkörens melodi gömmer 'Marlboroughvisan'. Det är emellertid icke jägarlifvet som i denna opera är det mest maktpåliggande. Det vigtigaste stället för mig voro Max' ord: 'mig förderfvets makter snärja', ty de antydde hvilken karakteristisk grundton borde gifvas åt operan. Jag har länge och väl tänkt och grubblat öfver, hvilken klangfärg vore den rätta och lämpligaste för dessa dolska makter. Naturligtvis måste det vara en mörk, dyster klangfärg, alltså violinens djupaste regioner, alt- och basviolerna, äfvenså klarinettens djupaste toner, som syntes mig särdeles lämpliga för uttryckandet af detta hemlighetsfulla, vidare fagottens klagande toner, hornens djupare toner, pukornas dofva hvirflar eller enstaka dofva pukslag. Om ni genomgår partituret, skall ni knappast finna ett enda stycke, deri icke denna tonfärg är märkbar och ni skall varda öfvertygad om att de dunkla makternas spel är förherskande samt att denna omständighet gifver operan dess karakteristiska grundton.»

»Ju klarare min uppfattning af 'Friskytten' blifver, desto högre beundrar jag dess skapare», inföll jag hänförd. »Hvilken oerhörd uppfinningsförmåga och hvilket omvexlande färgspel.»

»Nå väl», återtog Weber, »man torde utom den mörka grundfärgen se mångfaldiga nyanser. Äfven åt uvertyren har jag gifvit betydelse; den som förstår att höra, skall deruti finna hela operan in nuce.»

»Jag känner uvertyren not för not utantill och efter edra antydningar blir den för mig nu fullt klar. Efter de inledande två första takterna, derunder 'mörka makter' tyckas stiga upp ur djupet, under det de båda följande antyda något ängslande, anande, följer, sedan förutnämnda upprepats, jägarnes hornmelodi; derpå framträder Samiel på samma sätt som under 'Max' aria, hvarunder violoncellerna angifva Max' stämning. Allegrot begynner med operans hufvudtanke, derpå följa vargklyftans rysligheter och slutligen försonig och förklaring.»

»Alldeles rigtigt», sade Weber under en vänlig nick; »emellertid understödes tonsättaren understundom lyckligt genom dekorationer och allt annat, som åhöraren ser framför sig på skådebanan. Ni torde ej förbise, huru mycket den omständigheten, att halfva operan spelar i mörkret, varit gynsam för åstadkommandet af den dystra grundtonen. Under första akten blir det afton och dess senare hälft spelar i mörkret; i andra akten hafva vi natt och månsken under Agathas stora scen, derpå midnatt under vargklyftans spökerier. Denna dunkla ytterverld understöder och förstärker tonbilderna på ett verkningsfullt sätt.»

»Häruti har ni väl rätt», sade jag, »men . . .»

»Ett men finnes härvid», afbröt Weber. »Jag tror mig hafva ganska fullständigt uttalat allt som kan sägas rörande karakteristisk grundton i musik, men något oförklarligt blir dervid alltid öfrigt. Om tio tonsättare, hvilka med afseende på talang vore med mig jemngoda, hade komponerat 'Friskytten' efter samma grundsatser som ledt mig, så skulle hvar och en skapat en helt olika, mången kanske en ännu bättre musik, dock icke den weberska. Hvad som gjort min just sådan den är, det är min egendomlighet eller snarare — en skänk ofvanifrån. Jag vågar påstå, det jag flitigt och ihärdigt utbildat och efter bästa förstånd användt den talang, som Gud gifvit mig; men att jag lyckats, derför — Gudi allena vare äran!»

De kgl. teatrarne.

Våra förnämsta teatrars öde sväfvar ännu i ovisshet sedan hufvudstadens styresmän nekat allt understöd till deras upprätthållande vare sig under form af anslag till nybyggnad eller årsunderhåll för en viss period. Frågan afgjordes hos stadsfullmäktige med 56 röster för hr Forssells förslag att med 600,000 kronor bidraga till ombyggnad under vilkor att staten anslår lika stor summa i och för tomtens fullständiga bebyggande mot 36 röster för afslag, sedan hr Arnbergs förslag om beviljande af 50,000 kronors anslag för en treårsperiod med 25 röster mot 67 för Forssellska förslaget föll igenom vid en föregående omröstning.

Såsom redan vignetten å Svensk Musiktidning visar, omfatta vi med varmt och pligtskyldigt intresse vår första lyrisk-dramatiska konstanstalt och kunna ej annat än djupt beklaga utgången af teaterfrågan hos stadsfullmäktige för landets hufvudstad. Om än man medgifver att ombyggnadsförslaget icke förelåg i detaljerad utredning, så, när frågan derom nu var väckt och behöfde bättre utredas enligt fleres åsigt inom stadsstyrelsen, hade väl på en gång det värdigaste, barmhertigaste och rimligaste varit att ingå på hr Arnbergs så varmt motiverade förslag att genom årsbidrag af 50,000 kronor — just den summa som riksdagen 1884 gjorde till vilkor för statsbidraget — upprätthålla teatrarne, så att under tiden — detta kunde ju ha stipulerats som vilkor — byggnadsfrågan kunnat utredas och åtgärder vidtagas för lösningen af denna fråga. Först förvägras Patriis Musis en tidsenlig bostad i saknad af fullständigt kostnadsförslag, sedan ger man dem helt enkelt dråpslaget, så att man slipper allt sådant utredande. Med beviljandet af de 50,000 hade man så godt som bundit riksdagen att qvarstå vid sitt förslag af 1884 och — »den som vinner tid, vinner allt» — den nu så nyss väckta och snöpligt affärdade byggnadsfrågan hade väl under en treårsperiod af underhåll åt

teatrarne kunnat komma till sin lösning. En hufvudstad utan en konstanstalt af ifrågavarande slag torde i våra tider vara något oerhördt. Också finnas ju af staden underhållna lyriska teatrar i nästan alla större städer, som icke äro residensstäder, i hvilka senare regenten underhåller eller subventionerar sådana. Detta borde vid teaterfrågans afgörande hos oss icke ha varit vederbörande obekant.

Huru mörkt det nu än ser ut för den högre musikalisk-dramatiska konsten här, vilja vi likväl hoppas att Gustaf III:s skapelse, att båda våra första konsttempel måtte undgå den dödsdom som nu tycks sväfva öfver dem och gå blidare öden till mötes. *H.*

FÖLJETONG.

En Julklappsönskan.

Af *Elise Polko.*

Motto: Kom, husets herre, och visa dig,
Du husfru låt dina nycklar klinga,
Du fröken lill' kom och lek med oss,
Ty kransar *tre* vi till huset bringa.
Polsk sång.

Det var under julveckan för omkring 16 år sedan. En isande vind svepte igenom Lembergs gator på eftermiddagen, och dref framför sig moln af större och mindre snöflingor. Men bodarne skimrade redan i det klaraste ljus — förföriska härligheter af alla slag utbredde sig innanför rutorna.

Framför en präktigt upplyst leksaksbod stod en grupp af barn med de små händerna instuckna i fickorna eller under förkläden och rockskört, med röda näsor och kinder samt stampande fötter, men trots allt detta med glädjestrålande ögon liksom slukande de oåtkomliga skatterna inom rutan. Den som kunde komma åt något der! — Dockorna, som af lutter toalettprakt räckte armar och ben ifrån sig; soldaterna, som stodo der så raka och morska som om de i ett nu kunde eröfra både gamla och nya verlden; trummorna, piskorna, fiolerna och flöjterna, som hängde der öfverallt. Tänk hvilket dråpligt larm man skulle kunna åstadkomma med allt det der.

Litet afsides från den beundrande skaran stod en flicka af omkring 10 år, alldeles fördjupad i åskådandet af leksakerna. Det var en späd, oansenlig tingest med mörkt hår, som i tunga flätor föll ned öfver de runda skuldrorna; hon hade ett litet, blekt ansigte, och den urblekta yllekläding hon hade på sig såg öfverallt för kort och trång ut. Ett rörande uttryck af den mest brinnande längtan blickade fram ur de stora, mörkbruna ögonen. Flickan anade icke huru hon redan en lång stund varit betraktad af en besynnerlig man i grå rock, med pelsmössa på hufvudet. Denne gick ett par steg fram och lade slutligen sin hand sakta på flickans axel.

»Hvad är det du så gerna vill ha här, min lilla?» frågade han på den mjuka polska dialekten. »Dockan der med röda klädningen och guldkantningen? Säg fritt ut!»

Barnets ögon fäste sig till en början med någon rädsla på det skrynkliga ansigtet, men i den främmade mannens blick måtte ha legat något som genast uppvärmde barnahjertat, ty den täcka munnen log hastigt och den lilla svarade:

»O nej! Jag ville hellre ha det stackars dockbarnet der i bara linnet, det som ännu inte kan gå, och som jag kunde göra kläder åt — men ännu hellre ville jag — —»

Hon tvärtystnade och suckade djupt, liksom förskräckt öfver sin jättestora önskan.

»Nå, säg ut, var inte rädd, jag ger dig inte mer än jag kan betala.»

»Fiolen der!» och ett litet, stelfruset finger pekade på en leksak, en violin.

»Hvad skulle du göra med den?» frågade främlingen helt förvånad.

»Spela på den! O, jag har redan länge, länge spelat fiol, men den är pappas, och den behöfver han sjelf, så att jag får sällan begagna den.»

»Är det så, kom då till mig; jag har flere sådana der hemma och vill gerna låna dig en, om jag kan vara riktigt säker på att du verkligen har allvar med att lära dig spela. Men kom nu, ditt dockbarn skall du också få!»

Han tog barnets hand i sin och inträdde jemte sin lilla ledsagarinna i boden, följd af åskådarnes undrande blickar.

Liksom i en dröm lät flickan den främmande herrn lägga det hjelplösa dockbarnet i sina armar, hvilket hon sedan med riktig moderlig ömhet tryckte till sitt bröst i det hon betraktade sin obekante vän: det låg en verld af tacksamhet och lycka i den blick hon fäste på honom.

»Nå säg mig nu också hvad du heter», sade han i det de gingo ut.

»Praxede Marcellina Kochanska!»

»Och hvad har din far för sig? Lefver din mor ännu?»

»Mamma sköter om lilla syster och kokar åt oss — och jag hjelper henne, och pappa lär sina lärjungar att spela fiol och ger mig pianolektioner.»

»Så säg honom att han i morgon för dig hem till mig, då han skall få välja ut en sådan der sak som du önskat dig. Jag heter Johan Badwann von Janowitz och är musiker. Der bortom dominikanerkyrkan bor jag. Kan du komma ihåg allt det der?» Hon nickade bara — tala kunde hon ej — det lilla hjertat var öfverfullt. Som en pil var hon försvunnen. Det var ett mycket tarfligt rum, i hvilket hon några minuter derefter störtade in — andlös och med lågande kinder trots vinterluften. Vid bordet framför den lilla lampan satt modern böjd öfver sin söm, bredvid henne stod en vagga, i hvilken ett barn låg och sof. Från rummet bredvid hördes tonerna af en violin i skarpa rytmer och lifliga melodier.

»Hvar har du varit så länge, Marcellina?» frågade modern med mildhet i röst och blick.» Pappa är redan otålig. Du skall ackompagnera honom till ett nytt stycke. Skynda dig, min flicka!» — »Ack, mamma, jag vill genast gå in till honom! — Skomakarn, som jag var hos, skall göra mina skor färdiga till jul», sade barnet hastigt. — »Men se här — se bara — mitt söta dockbarn! En främmande herre, som helt visst var en prins, han hade nog en stjerna under öfverrocken, har skänkt mig dockan. O, hvad jag är lycklig! Och pappa skall komma till honom. — Vill du gömma mitt dockbarn riktigt väl?» Hon kysste med feberaktig ifver sin mor och dockan, hvarpå hon skyndade in i faderns rum. Strax derefter hördes tangenterna på ett gammal skrälligt piano slamra under flickans säkra händer. — Dockbarnet var glömdt.

På julaftonen satt den lilla Marcellina i det lilla rummet hos sin nye vän. En liten julgran hade varit tänd, behängd med äplen, nötter och pepparkakor. På trädet hade för öfrigt endast hängt en violin — nu höll flickan den i sin famn, lika ömt som förut dockbarnet, och hennes fars panna var klarare än vanligt, der han nu stod bredvid den gamle musikern och såg ned på sitt barn. Johan Badwann von Janowitz — hvem fans väl i hela Lemberg, som icke kände honom!

Af hela sin själ hängifven åt musiken, hade han ändtligen sett sig befriad från det ok som en liten embetsmannasyssla pålade honom och lefde nu af en liten pension, lycklig och ostörd. Det hände då ej sällan, att han förgätande sitt middagsmål blef sittande vid sitt piano, med ungdomlig ifver spelande ända till aftonen. Och med porträtt af store musiker hade han befolkat sin kammare; alla hans besparingar åtgingo till noter och sådana porträtt. Den lilla Marcellina blef denna julafton högtidligen presenterad för dem. Öfver pianot hängde en bild omgifven af en vissnad krans. Barnets ögon fäste sig vid denna bild. »Det var vår landsman, den store Frederic Chopin; honom skall du framdeles lära förstå och älska, lilla Marcellina», sade då den gamle musikern.

Hon måtte väl tidigare och bättre ha lärt att förstå honom än någon annan, ty polacken, som nu blef hennes lärmästare, spelade denne oförliknelige tonmästares förtrollande melodier så som blott polacker och slaver kunna spela dem; äfven hans sånger och andra polska visor sjöng den gamle, och flickan satt och hörde på med vidöppna ögon och hjertat svällande af förtjusning. Ibland tog hon sin fiol, föll plötsligt in och beledsagade hans spel för att visa hur hon öfvat sig der hemma och hvilka framsteg hon gjort; det hände ock att hon satte sig ned vid pianot, som klingade mycket vackrare än det der hemma, och försökte taga ut Chopinska melodier, som hon hört sin beskyddare spela. Då flög ett leende öfver den gamle musikerns fårade kind och han kunde då stryka handen smekande öfver håret på den unga skyddslingen. Han var sjelf en för dugtig pianist för att ej också vara en duglig lärmästare, men han var tillika full af godhet mot detta barn, som genast vid första anblicken så underbart fängslat honom. (Forts.)

Anmälan.

Sedan Svensk Musiktidning genom flere för densamma intresserade personer blifvit uppmuntrad till fortsättning och i år efter all sannolikhet ej kommer att lida af någon konkurrens, då hennes medtäflare under förra året ej ens under detta kunde hålla sig uppe, har Redaktionen, i förhoppning derjemte att nedsättning i pris och musikbilagans utgifvande i en med andra musiktidningar öfverensstämmande och enligt erfarenheten af allmänheten mera omtyckt form, beslutit att äfven detta år låta tidningen fortgå, hvarigenom ock ändamålet att gifva bestånd åt en musiktidning i vårt likasom i andra civiliserade länder torde kunna uppnås. Det är lättare att bygga på den en gång lagda grunden och allt mera arbeta på fullkomnandet af det redan bestående, än att grundlägga ett nytt företag i denna väg, och hoppas Red. att hittills varande ärade prenumeranter skola genom fortsatt prenumeration och intresse för tidningens större spridning och fortbestånd gynna densamma. För så väl innehåll som musikbilaga hafva vi löfte om medverkan af goda förmågor under detta år.

I det musikaliska hemmet borde ej saknas en musikalisk facktidning, med bildande läsning i musikaliska ämnen, med biografier och porträtter af musikverldens märkliga personer, in- och utländska notiser, redogörelser för musikpressens alster m. m., och allt detta erhålles i en sådan tidning mera ***samladt*** *och* ***bestående*** *än hvad fallet kan blifva med de dagliga tidningarnas underrättelser i detta ämne. Dertill komma nu såsom en ytterligare vinst musikbilagan med för hemmet lämplig musik, och hvarigenom äfven inhemsk tonkonst kan befrämjas.*

Vördsamt anhålles att ***prenumeration*** *måtte verkställas* ***så snart som möjligt;*** *vid* ***direkt prenumeration*** *hos* ***Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm,*** *sändes tidningen till prenumeranten kostnadsfritt genast den utkommit. Vi hänvisa för öfrigt till anmälningsannonsen å sista sidan.*

För att spara våra förra prenumeranter besvär med prenumerationsförnyelse, sända vi dem nu såsom förut årgångens första nummer med anhållan att de som ***icke*** *vidare önska erhålla tidningen ville tillkännagifva detta åt budet eller å tidningsexpeditionen* ***före*** *andra numrets utsändande.* ***Senast*** *när budet kommer med andra numret torde det första återlemnas af dem som ej prenumerera för detta år; af dem som ämna fortsätta torde då* ***till budet prenumerationsafgiften*** *mot* ***qvitto erläggas.*** *Dem som behålla första numret utan att afsäga sig tidningen anse vi oss alltså få räkna till årets prenumeranter å tidningen.*

Redaktionen.

Från Upsala.

Den 5 December.

Höstens musikaliska lifsyttringar inom vårt samhälle ha varit både obetydliga och tunnsådda. Jag räknar då icke dit en musikafton, gifven af en framstående amatör för välgörande ändamål och upptagande bl. a. vis- och kuplettsång, föredragen med verklig fulländning, utan tänker på sådana medelmåttiga tillställningar som hr Grevillii konsert, upptagande idel sångummer, dem konsertgifvaren förut — och bättre — härstädes föredragit, samt sångarparet Löfgrens »Soirée populaire», hvars tillvaro jag endast känner af annonserna, som bjödo på en hel svärm operaarior m. m. plockgods.

Akademiska kapellets symfonikonsert var i år icke så lyckad som i fjol, delvis beroende af programmet. Beethovens fjerde symfoni är ju mycket vacker, men nog fins det vackrare i den syskonraden. Nordqvists Carl XV-marsch torde ock taga steget framom Södermans, så Söderman det än är. Och hvarför icke välja ett förnämligare Söderman-stycke, då urvalet är så rikhaltigt? Som intermède fick man höra ett par gamla dansnummer af Monsigny och solonumret utgjordes af Mendelssohns konsert, der solostämman spelades af hr Carl Johannesen. Om utförandet gäller hvad jag i dessa spalter förut haft äran säga om det akademiska sällskapet med dess mer eller mindre benägna biträden. Man syntes dock ej så inspirerad i år som förra året, då Beethovens Eroica glänste på programmet. Denna symfoni liksom den i C-moll uttrycker också en mer afgjord grundstämning än ifrågavarande fjerde med dess något vacklande hållning, som ej medför en så öfverväldigande verkan som de båda nyssnämnda, inclusive pastoralsymfonien, detta alla tiders mästerverk inom idyllens verld. De från betänkligt många håll sammanblåsta blåsarne lyckades ej så bra som i fjol att träffa god ton, ursäktligt nog för resten då man tyvärr blott kan ha tillfälle att repetera en enda gång gemensamt med hela personalen. Hr Hedenblad förtjenar i allmänhet stort erkännande för sin anföraretalang, men kunde han icke något moderera sin orkesters nit, då den fungerar som ackompagnatör? Vi ha redan förut beskärmat oss för det mycket och mångt uppslukande ackompagnementet då solister uppträdt vid dessa konserter och fingo nu ökad anledning att ytterligare protestera deremot. Den stackars unge violinisten må nu i och för sig sjelf icke ega så särdeles stor och grann ton i sitt instrument — slikt kan ju komma med åldern, framsteg och bättre violin —, men nära nog grymt är det att så radera bort hans prestationer som orkestern det gjorde vid vissa tillfällen i Mendelssohns konsert, hvars final enligt föga efterdömlig virtuosvana (Tua, Sauret m. fl.) togs i tempo prestissimo, här dubbelt illa, då tilltaget visade sig öfverskrida den spelandes teknik, som annars föreföll rätt godt framskriden och på köpet särdeles ärlig. Men ett beskt minne för den unge mannen säkerligen med sig från Upsala akademiska kapells furioso orribile.

»Den stora gris-slagten» har då jag skrifver detta icke låtit sig afhöra, hvarken i slagtmånaden eller ruskmånaden.

Till icke-Upsalabors fromma bifogar jag den — kanske obligata — upplysningen, att det är Philharmoniska sällskapets höstkonsert man här smädar på detta så högst ogudaktiga och vanvördiga sätt, som man naturligtvis icke nog kan döma och fördöma och exemplariter beifra, — om man kommer åt — — —.

»Philharmoniskans» belackare må akta sig dessa mörka vinterqvällar, då polismånen glänser på fästet, polischefen sitter i sin oskuld i sitt lugna hem och smågnolar: I dessa fri-i-dens bygder, ej hatets kä-än-sla-a rå-år, blott oskuld, ve-ett och — och dygder etc. — under det stadens befolkning lefver röfvare på gatorna och realiserar Boccaccios kupletter:

Och slagsmål, och slagsmål
är herrligt tidsfördrif
Men blott ett hugg allena åt staden ej ger lif.
Nej hellre då, undeci, dodeci, tredeci etc., etc.

P. S. Jag bör väl ej glömma bort Aulans i universitetshuset invigning till sitt musikaliska ändamål genom hr Hedenblads konsert, hvars behållning säkert lemnade intet öfrigt att önska. Aulan befanns praktfull, visserligen icke i någon enkel, storslagen, linieren skönhet, men modernt färgmättad, grannt guldsirad, à la Berns' nya salong, akustiken rätt bra, måhända bättre ändå för kraftigare musik än hvad man denna qväll fick till bästa. Orkestern och kören räknade icke talrika medlemmar, men det utförda gick jemnt och ledigt, publiken var ovanligt animerad, talrik och elegant. Fru Julia von Axelson-Montgomery var den första sångerska som lät sin stämma tona i nya universitetet och det var prinsessans af Sicilien stora aria ur »Roberts» 4:de akt hon lät höra. Rösten var, om ej stark, dock ganska fyllande, timbren varm och föredraget dramatiskt. Denna sångerska sjöng också med i andra nummer, deraf hr Hedenblads »Necken» med sin croiserade stil af fransk opera-comique och tysk, grossartig, braskande kapellmästaremusik oförsigtigt nog placerats alldeles efter »Djupt i hafvet på demantehällen». Detta stycke jemte Lindblads »Öfver skogen» (förvånande rent intonerad af blandad kör) var qvällens musikaliska njutnings höjdpunkt, enär Griegs oöfverträffliga »foran Sydens kloster» ej fick samma goda tolkning som på Gillekonserten i fjol, åtminstone af de vokala krafterna. Studentsången representerades af O. D., nu som alltid publikens »enfant gâté». I föredragets jemnhet, nyansering, lediga afhaspling lemnar det intet att önska, det goda sällskapet, men dess glatta, polerade ton får endast undantagsvis en doft af den friskhet, omedelbarhet och käcka natur, som fördelaktigt utmärkte dess utmärkta finska rival, M. M. *Aucun.*

Bref från Norrköping.

December 1886.

Musikaliska sällskapet härstädes har nu med höstens ingång varit i full verksamhet. Vid dess första sammanträde valdes medicine doktor W. Bergsten till sällskapets ordförande, musikdirektör Johan Enholm till styresman, kammarskrifvare Harald Lönegren till sekreterare och herr Edvard Düring till musikdirigent.

»Ett länge känt behof» hade under sommaren blifvit tillgodosedt, i det sällskapet för sin rika och dyrbara samling af musikalier anskaffat ett storståtligt och prydligt skåp. Skåpet var på sitt entablement, såsom en erinran om sällskapets verksamhet, prydt med en fotshög, fritt stående lyra.

Sällskapets musikbibliotek är i detta sitt nya förvaringsrum på ett lätt öfverskådligt och särdeles praktiskt sätt ordnadt, en sak så mycket mer att värdera när man ihågkommer hur det förut varit med denna sak, då sällskapets bibliotekarie, så ofta musikalier för sällskapets verksamhet skulle framtagas, måste med ljus och lykta krypa in i en liten ynklig, kolmörk skrubb der uppe på musikläktaren, der den för ett musikbibliotek så nödvändiga ordningen blott med svårighet kunde iakttagas och der musikalierna blott efter otroligt besvär kunde framletas.

Sällskapets musikaliska verksamhet under innevarande höst har uteslutande riktats på den konsert sällskapet i början af December skulle gifva, dervid Cherubinis Requiem skulle utgöra hufvudnumret.

Konserten, som söndagen d. 5 December uppfördes i Hedvigs kyrka, inleddes af John Christofer Vogels ouvertur till Demophoon, en särdeles klar, melodisk och tilltalande tonskapelse från slutet af 1700-talet. Derefter sjöng sällskapets kör (à capella) Gounods »Ave verum corpus». Efter dess slut föredrog en amatör i sällskapet på ett särdeles vårdadt sätt och med klockren intonation Davids 42 psalm »Min själ törstar efter lefvande Gud» af Mendelssohn samt aria ur oratoriet Elias »Ditt hjerta sönderslit, men ej dina kläder», af samme kompositör. Derefter föredrog sällskapets orkester Ave Maria af Gounod, meditation öfver Bachs första prelude Den med mycken finess återgifna meditationen syntes särdeles tilltala åhörarne.

I den derpå kommande manskören »Virgo gloriosa» af A. Söderman, ackompagnerad af orgel, fick man höra solopartiet föredragas af en vacker fruntimmersröst, välbekant från sällskapets föregående konserter. Söderman har här som alltid vetat finna den rätta stämningen, och nunnornas hymn försätter åhörarens fantasi in i klostrets dunkla gångar, der han andäktigt lyssnar till de lofsånger, som derifrån stiga upp till den heliga jungfruns lof.

Till slut kom programmets hufvudnummer, delar af Cherubinis Requiem i C-moll för kör och orkester. Detta återgafs på ett synnerligt anslående sätt af den välbekanta kören (60 personer). Kören, som hade goda röstresurser, gjorde dessa väl gällande på samma gång den sjöng vårdadt och väl, och det så, att man tydligt kunde höra hvarje stämmas gång samt således klart och tydligt följa de olika tongångarne i det konstrikt utarbetade tonverket. Kören, som stöddes af orkester (20 man) och orgel, leddes af hr Edv. Düring. Ett 400-tal åhörare besökte konserten.

Utom denna musikaliska verksamhet har sällskapet också haft som uppgift sällskapsnöjen. Så firade detsamma Oskarsdagen med en fest, som inleddes med en musikafdelning och derpå följdes af supé och bal. Innan balen begynte, föreslog sällskapets ordförande med anledning af dagens betydelse h. maj:t konung Oskar II:s skål, dervid särskildt betonades det verksamma intresse och den fruktbringande handlingskraft, hvarmed kung Oskar städse sökt främja tonkonstens utveckling inom vårt land — en skål som åtföljdes af Lindblads folksång = »Ur svenska hjertans djup» samt derpå af lifliga lefverop.

Festen var talrikt besökt — 83 herrar och 70 damer —, en inom sällskapet nu för tiden mycket ovanlig proportion, då damerna annars bruka befinna sig i en pluralitet, dubbelt så stor som herrarne. Men förklaringen ligger väl deruti, att denna afton var isynnerhet egnad åt Terpsichore, och är det *så* hos oss, att våra herrar i allmänhet mera tilltalas af Terpsichores luftiga och graciösa språng än af Melpomenes ömsom glada, ömsom allvarliga toner. *W. B.*

Musikpressen.

På Abr. Lundqvists förlag:

Utom hvad vi förut till julen haft att anmäla, har ytterligare kommit oss till handa följande nyheter:

Schytte, Ludvig: *Ved Foraarstid,* 4 Klaverstycken for Piano (op. 39). Dessa pianostycken, likasom Schyttes i allmänhet, vittna om melodisk uppfinningsförmåga och god faktur. De äro lätta och tacksamma att utföra och en verklig vårfriskhet är ett genomgående drag hos dessa. Om de äfven i ett och annat påminna om föregående saker af samma hand, så länder dem detta snarare till förtjenst än tvärt om. Pris 2 kr.

Wieniawski: *Obertass* (op. 19), pris 75 öre, och Kuyuiak, pris 75 öre, Mazurkor af H. Wieniawski, äro från våra violinkonserter bekanta saker, som säkert skola gifva en angenäm erinran om dessa och som i och för sig såsom pianoarrangement taga sig rätt väl ut. Komponistens förmåga som tonsättare är för öfrigt väl bekant och behöfver ej framhållas.

Hagman, O. F.: *Sorrento* (med anledning af Guirauds opera »Piccolino»), 75 öre, och *Festmarsch,* pris 75 öre, äro ett par ganska anslående tonsättningar af en musikälskare som visar förmåga att skrifva karakteristiskt och hvad marschen beträffar i harmoniskt hänseende fylligt och effektfullt.

Af dansmusik föreligga »*Lilla Slarfvan*», Polka af Ringvall, pris 50 öre, »*Tittut*», Polka af John Ölander, pris 75 öre, och »*God Jul!*» af Is. Looström, alla af kända danskomponister och mycket dansanta.

Af A. Frössén har utkommit en sång, »*Du är mig när*», hållen i gammaldags enkel stil utan synnerlig originalitet. Pris 50 öre.

Från utlandet rekommenderade musikalier:

Th. Gouvy, op. 79, *Sechs Stücke für Piano* (Kistner, Leipzig), väl och praktiskt skrifna stycken, lämpliga till undervisningsmateriel.

Af samme komponist har i Brüssel gifvits en *Oktett för blåsinstrument,* hvilken erhöll mycket bifall.

Af Philip Scharwenka har utkommit *Lose Blätter*, op. 63, fem pianostycken, melodiskt vackra och medelsvåra (Hainauer, Breslau).

Suite von Mazurkas af Siegmund Moskowski, op. 18, är ett verk för blandad kör med 4-händigt pianoackompagnement, som rekommenderas åt mindre sångföreningar såsom ej särdeles svåra att utföra. De äro utgifna hos Jul. Hainauer i Breslau.

Från Scenen och Konsertsalen.

Dec.

Stora Teatern.

19, 27 31. *Engelbrecht och hans dalkarlar,* musiken kompon. och arrang. af J. N. Ahlström.

20. Weber: *Oberon* (Retzia, Fatima, Huon, Oberon, Scherasmin, Aboulifar, Sadack: fruarna Östberg, Edling; hrr Ödmann, Bratbost, Ohlsson, Janzon, Dahlgren).

25. *Matiné.* Grieg: »Fra Holbergs tid», suite för stråkorkester; Weber: Euryanthe-ouverturen, Sångnummer.

26. Donizetti: *Regementets dotter* (Marie, Sulpiz, Tonio: frk. Wendela Andersson, hrr Janzon, Bratbost).

28. Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelika; Zephoris, Pifear, Mossul, Kadoor, Zizel: frk. Andersson, fru Gelhaar; hrr Ödmann, Bröderman, Lundqvist, Strömberg, Janzon).

29. *Vermländingarne,* musiken arrang. af A. Randel.

30. Gounod: *Faust* (Faust, Margareta, Mefistofeles, Martha, Siebel, Valentin: hr Ödmann, frk. Ek, hr Söderman, frkn. Wellander, Karlsohn, hr Lundqvist).

Nya Teatern.

19, 20, 25, 30. Weber: *Preciosa* (frk. Sjöberg).

21, 27. Offenbach: *Frihetsbröderna* (Fiorella, Fragoletto, Montedafior, Pietro: frkn. Jonson, Sjöberg; hrr Castegren, Ringvall).

26. *Lycko-Pers resa,* musik af R. Henneberg.

Södra Teatern.

19, 22, 27. v. Heland: *Nattlampan,* 1-aktsoperett

26. Hervé: *Lilla Helgonet* (Denise: frk. A. Petterson; Celestin, Ferdinand: hrr Wagner, Frank).

Vasa-Teatern.

19, 26, 27, 30. Suppé: *Boccaccio* (frkn. Högfelt och Jonson).

Weber-festen å kgl. operan d. 18 Dec. firades på ett värdigt sätt med uppförandet af »Oberon» samt ouverturen till »Euryanthe» under en mellanakt. För de

förträffligt utförda ouverturerna skördade hofkapellet välförtjent bifall, och rolerna i operan utfördes på ett sätt, som lemnade föga öfrigt att önska. Hr Ödmann som Huon och fru Östberg som Rezia gåfvo sina partier på ett mästerligt sätt. Den senare gaf i synnerhet i den stora ocean-arian ett nytt prof på sin stora förmåga såväl hvad röst som föredrag beträffar; man kunde endast anmärka att apparition och aktion ej stodo i jemnhöjd med den vokala framställningen. I denna rol firade emellertid fru Ö. en ny och stor triumf. Oberons rol, som vi förut sett utföras af fruntimmer, och detta till större fördel för partiet, sjöngs af hr Bratbost rätt tillfredsställande; i spelet kunde han dock ej, nybörjare som han är, gifva någon intresseväckande bild af Elfvornas konung. Puck egde i fru af Geijerstam en behaglig representant och herr Janzons Aboulifar var mycket skrattretande. Af särskildt intresse i sceniskt och musikaliskt hänseende var den här ej förr gifna präktiga slutscenen med den vackra marschen.

Representationen af »Faust» till förmån för kgl. hofkapellets pensionskassa gafs inför nästan fullsatt salong. Gounods chef-d'oeuvre med sin vackra musik och goda utförande, särskildt att nämna fröken Eks Margareta och hr Ödmanns Faust, intresserade nu som alltid, om än man icke kan undgå att sakna hr Willman i Mephistos mycket fordrande parti.

Nya Teatern hedrade Webers minne genom att på 100-års-födelsedagen upptaga hans »Preciosa», hvars sköna musik alltid fängslar, ehuru det »romantiska skådespelet» föråldrats nog mycket att vara rätt njutbart för vår tid. Utförandet var ganska tillfredsställande. Fröken Sjöberg-Preciosa gaf ett vackert uttryck åt den kända, romansen: »Ensamheten mig ej döljer»; körerna och orkestern förtjena loford.

I Berns nya salong gafs den 3:dje populära konserten redan d. 19 Dec. med biträde af en dansk sångerska fröken Hansen, hvars musikaliska föredrag, understödt af rätt behaglig och väl skolad röst, syntes vinna publikens bifall. Af instrumentalnumren väckte Massenets »Phädra-ouverture» och Dvoraks storanlagda och i många delar intressanta, ehuru bullrande symfoni n:o 2 (d-moll) mycket intresse. Den svenska tonkonsten representerades för dagen genom ett par orkestersaker, Menuett och Serenad af John Jacobson, bland hvilka vi gifva företrädet åt den förstnämda.

Från in- och utlandet.

Främmande musikartister som äro att förvänta hit i början af året äro fru Emma Engdahl, den finska sångerskan, som med stor framgång uppträdt på de förnämsta scener i Ryssland och Tyskland. Hon lär komma att låta höra sig här å Stora teatern såsom Maria i »Trumpetaren från Säkkingen», Margareta i »Faust», Leonora i »Trubaduren» etc.

Underbarnet Josef Hoffman kommer äfven snart att anträda en skandinavisk turné. Pianofabrikanten Bechstein i Berlin håller på att tillverka en flygel med klaviatur beräknad efter den lille virtuosens fingrar och med så smala tangenter att han beqvämt kan slå oktaver derpå. Detta instrument skall användas, säges det, under hans nordiska gästbesök.

Äfven en ung dansk violinspelerska, fröken Nanny Fürst, lär ämna konsertera här under Januari månad.

Kyrkosången under julen i hufvudstadens kyrkor och kapell bar en mer än vanligt högtidlig prägel, särdeles i de senare. I de statskyrkliga templen håller man sig mera till den gamla ritualen, men i flera af dessa sjöngos nu äfven flerstämmiga körer till högtidens förhöjande. Så i Storkyrkan Silchers hymn »Ära vare Gud», i Jakobs kyrka den gamla Sicilianska kyrkosången »O Sanctissima» (men med svenska ord), i Slottskapellet Schrœters julsång från 1500-talet »O fröjda dig af hjertat». Högtidligast var, som vanligt, sången i Katolska kyrkan, der den af pastor Lieber bildade »Cecilia-kören» och den större ordinarie kören under dir. Ahlström utförde åtskilliga körer och soli.

Prof. Byström, som under sin utländska resa för kyrkosångens studerande samlat åtskillig kyrkomusik, kommer att i slutet af månaden göra allmänheten bekant dermed under en musikafton i Jakobs kyrka samt företager sedan en resa i landsorten för att i dess större städer låta utföra samma saker.

Fröken Amalia Riego, den kända sångerskan och sånglärarinnan, elev af hofsångaren Berg och bekant sedan sitt uppträdande å kgl. operan härstädes, har anländt till hufvudstaden.

Göteborg. Webers 100-åriga födelsedag firades å Stora teatern med uppförandat af »Preciosa», och föreställningen afslutades med en tablå: »Webers apotheos», framställande tonsättarens byst, lager. krönt af musiken.

Harmoniska sällskapet gaf den 9 December en större konsert å Handelsinstitutets festsal under d:r Karl Valentins ledning. Första afdelningen upptog af Ludv. Norman: »Vackra astrar», »Sommarregn», körer à capella; A. Hallén: »I skogen»; K. Valentin: »Den öfvergifna» och »Snöklockan» (solosånger); Kjerulf: mansqvartetter; A. Söderman: »I ungdomen», polska för bland. kör. Andra afdelningen innehöll endast tonsättningar af Franz Liszt: 23:dje psalmen, »Herren är min herde» (fröken Herminia Lundberg); Elegie och Ungersk romans för violin (herr G. Schmidt); solosånger: »Mignon», »In Liebeslust» och till slut: »Tu es Petrus», kör ur oratoriet »Christus».

Svenska musikartister i utlandet. Fröken Agnes Janson vinner allt större framgångar i London och har på sista tiden erhållit flere goda engagement. Hon ämnar nu ej vidare fortsätta sina studier vid »Royal academy of music», utan taga lektioner af den berömde sångläraren prof. Shakespeare.

Fröken Jenny Kaiser, bördig från Göteborg, har, på genomresa till Paris för att der fortsätta sina studier för m:me Carvalho, uppträdt på en större konsert i Köln och der enl. Köln. Zeit. vunnit mycket bifall för sin vackra röst, sin klockrena och smakfulla sång, samt från flere håll i Tyskland erhållit anbud om engagement.

Herr Torsten Petré är en ung svensk tonsättare som, efter hvad en schweizisk tidning förmäler, utgifvit en samling sånger med svensk och fransk text. Ehuru ej särdeles originela, sägas de dock vara melodiska, i Schuberts stil och skrifna med elegans.

Paris. Stora operans nyhet »Patrie» af Paladilhe med text af Sardou gick första gången öfver scenen d. 16 Dec. och vann storartad framgång. Den gafs då som generalrepetition till förmån för de genom öfversvämningar lidande i södra Frankrike.

— Opéra comiques senaste nyhet, »Egmont» med musik af Salvayre, har ej haft samma lycka, hvilket tillskrifves texten, författad af Alb. Wolff och Alb. Millaud.

Eutin. Webers minnesvård i denna hans födelsestad hade man tänkt få aftäcka på hans 100-åriga födelsedag; emellertid har detta måst uppskjutas. Teckningarna härtill hafva hittills endast uppgått till 16,000 mark.

Hamburg. En ny operett, »Farinelli», med musik af f. d. kapellmästaren Zumpe vid Stadtteatern, har gifvits härstädes med stort bifall. Musiken är melodisk och karakteristisk, som det säges, samt är ej utan vederbörligt »operett-chic».

Musikalisk bokstafsgåta.

Följande orddelar bilda 13 ord, hvilkas begynnelsebokstäfver tillsammans utgöra namnet på en bekant komponist och slutbokstäfver namnet på en af hans förnämsta operor:

lo, dam, don, de, a, hal, ch, acc, le, ho, rho, st, ec, o, ger, oh, u, la, oj, ch, sal, hu, org, na, e, ni, or, na.

Orden beteckna:

Ett namn på samlad sångarhop.
Ett nu för tiden vanligt rop.
Ett fadersnamn, bekant för visst
som namn ock på en komponist.
Ett dito på en violist.
En gammal musiker, hvars namn
förr fördes vidt i ryktets famn,
det påfvar burit, men o ve!
nu plär man det åt hundar ge.
En sångare som jemt är stum,
om ej han har ett lämpligt rum
och dertill något medium.
Musikterm — uti sammandrag —
som bryter sammanhangets lag.
En sångerska båd' svensk och dansk
och till sitt förnamn äfven fransk.

Ett utrop, som till sjös man hör
när »gasten» vinna vill gehör.
Tyskt namn på ett befjädradt djur,
ej sångare till sin natur;

det stundom skådas får i bur.
En egenskap i snusarns tal
som dock för sången är fatal.
En primadonna, som en gång

i Stockholm tjusat med sin sång,
fast vistelsen ej här blef lång.
Ett ord som på aflischen står
När »Don Juan» öfver scenen går.

J. G. Malmsjös i Göteborg

välkända och berömda

Pianinos, Tafflar och Salong-Flyglar,

fullt jemförliga med, om ej öfverträffande de bästa instrument af utländsk tillverkning

stort urval.

Enda försäljare härstädes af

J. G. Malmsjös Instrumenter

Bernhard Fexer,

Musikdirektör.

Adress: Mäster-Samuelsgatan 62 (ing. fr. Östra Jernvägsgatan 8.)

OBS. **Försäljningslokalen öppen från kl. 11 f.—4 e. m.**

Svensk Musiktidning 1887,

7:e årg., utgifves såsom förut med **porträtter, notillustrationer** och bilaga: **Musikalbum** af **piano-** och **sångstycken** (omkr. 16 sid.), biografier, populära uppsatser, notiser och anekdoter, följetong etc. Pris **endast 5 kr.** pr år, 3 kr. pr halfår, lösnummer 25 öre, bilaga 50 öre. Annonspris **endast 10 öre** petitrad. Prenumeration sker å tidningens **Expedition, Klara V. Kyrkogata 19** (derifrån den hemsändes), i musik- och bokhandeln samt å tidningskontoren; **för landsorten direkt hos Expeditionen,** annars **helst å posten** eller i bokhandeln. Tidningen utkommer med 20 n:r 2 gånger i månaden (utom Juli, Aug.)

Presentkort å tidningen finnas att tillgå.

Obs.! Billigt annonspris, som tillåter **Musikförläggare, Musikhandlare, Instrument-handlare** och **Fabrikanter, Musiklärare** m. fl. att **allra billigast** och **med största fördel** annonsera i denna **inom vår musikverld** spridda **facktidning.** Kontant liqvid. **Rabatt** då liqvid erlägges för upprepad annonsering.

Eleganta permar till Sv. Musiktidning kunna pr kontant erhållas hos P. Herzog, Malmskillnadsgatan 54, à 2 kronor.

SVENSK MUSIKTIDNINGS årgångar 1884, 1885 och 1886 säljas till **nedsatt pris** af **4 kronor** pr. årgång, **7 kronor** för två årgångar, **10 kronor** för alla tre, då **kontant liqvid** med beställning efter noggrann adress sändes **direkt till Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.**

Årg. 1884 innehåller porträtter af *Agathe Backer-Gröndahl, Fröberg, Hallén, Hallström, Hebbe, Holmboe-Schenström, Höijer, Kraus, Otto, Pacius, Rubinstein, Saloman, Sjögren, Tua* samt *Musikbilaga: 7 Melodiska Tonstycken* af C. W. Rendahl.

Årg. 1885: porträtter af *J. S. Bach, Björksten, Cherubini, d'Albert, frk. Ek, Hartmann, Hiller, Händel, Norman, Pachmann, Willman, Eug. Ysaye. Musikbilaga: »Skuggor och dagrar»,* 5 pianostycken af Rich. Andersson.

Årg. 1886: porträtter af *Kon. Oscar II, Conr. Nordquist, Czapek, Chopin, Vendela Andersson, I. P. Cronhamn, Liszt, Ölander, Pauline Lucca, Mierzwinski, Beethoven* jemte *Schwarzspanierhaus* (hans sista bostad); musik: *Svensk Läkaremarsch* af J. A. Huss, *Begrafningshymn* af Is. Dannström (båda flerstäm.)

Musikbilaga: *Albumblad,* 5 melod. pianostycken af Adr. Dahl.

A. M. Myrberg.

Fyra Sånger vid Piano. Pris 1 kr.
Serenad; Du är min ro; O dröj qvar!; Vaggvisa.

Fem Sånger för tvenne röster, med accompagnement af Piano. Pris 2 kr.
Nattetid vid Stranden; Nattliga drömmar; Med strömmen; Minnen från Södern! Vårbäcken.

Obs. Hvarje Duett säljes äfven särskildt.

Richard Anderssons

Musikskola

öppnades åter den 3 Januari. Undervisningsämnen och lärare äro: Uti Piano och Ensemblespel Hr Richard Andersson jemte f. d. elever. Uti Orgelspel och Teori Hr Emil Sjögren. Upplysningar meddelas och anmälningar emottagas Onsdagar och Lördagar kl. 1—2 uti skolans lokal

Brunnsgatan 28, 2 tr. upp.

(G. 10139 × 1.)

J. LUDV. OHLSON

f. d. I. Dannström & C:o

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa Tyska & Amerikanska fabriker i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

I Pianospelning,

Harmoni och **Orgel** undervisar undertecknad, exam. vid Musik-Konservatorium.

Adr.: Grefgatan 26 B, 3 tr., kl. 11—12, 4—5.

Gustaf Roman.

Adrian Dahls

Albumblad,

5 melodiska tonstycken för piano finnes att köpa för 2 kronor

å Svensk Musiktidnings Expedition,

Klara Vestra Kyrkogata 19.

Reqvisitioner i Fast Räkning (25 % prov.—33 % $^{7}/_{6}$) emottagas.

Till Hrr Tonsättare och Musici!

Musikaliska arbeten utföras bäst och billigast af litografen

Lindblom,

Stora Badstugatan 9, (norr) n. b.

INNEHÅLL: Arvid Ödmann (med porträtt). — Ur ett samtal med Karl Maria von Weber. — De kgl. teatrarne. — Följetong: En Julklappsönskan. — Anmälan. — Från Upsala. — Bref från Norrköping — Musikpressen. — Från Scenen och Konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Musikalisk bokstafsgåta. — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1887.